

"Het schot tussen zelfzorg en eerste lijn weghalen"

Marten Hummel

CBD publiceerde op haar website onlangs een hulpmiddel voor drogisten bij de claimverordening en maakt zich daarnaast met diverse projecten sterk voor de positie van de drogist als zelfzorgadviseur. Directeur Marten Hummel: "We willen het schot tussen zelfzorg en eerstelijnszorg weghalen. Want samenwerking komt ten goede aan veilig medicijngebruik en maakt de meerwaarde van de drogist beter zichtbaar en merkbaar."

Een van de eerste acties van CBD (Centraal Bureau Drogisterijbedrijven) in 2013 (in samenwerking met de KNDB), is de drogisterij inzicht bieden in de vraag of leveranciers van voedingssupplementen voldoen aan de claimverordening. Hummel: "Het is goed dat nu duidelijk is waar de uitingen van gezondheidsproducten aan moeten voldoen en dat er een level playing field is ontwikkeld. De claimverordening is een majeure stap met grote gevolgen voor (huismerk)fabrikanten, maar ook voor drogisten. Voor hen is het van belang om te weten welke leveranciers van voedingssupplementen met hun reclame- en communicatie-uitingen voldoen aan de claimverordening. Daarbij kan helpen als zij weten of leveranciers vooraf hun verpakkingen en reclameuitingen voorleggen aan de Keuringsraad KOAG/KAG. Ook drogisten kunnen namelijk te maken krijgen met controles in de winkel."

Hulp bij claims

De focus van de controlerende instanties ligt nu voornamelijk bij productie, opslag en distributie van voedingssupplementen. "Maar ook drogisten lopen een risico dat niet uitgesloten mag worden", zegt Hummel. "Ze zijn verantwoordelijk voor wat ze verkopen en kunnen een boete krijgen als de gezondheidsclaim op een product uit hun assortiment niet voldoet aan de Europese regelgeving. Voor een drogist is het moeilijk te bepalen of een leverancier aan de eisen voldoet. CBD en KNDB willen de drogisten hierin ondersteunen."

“Drogisten zijn verantwoordelijk voor wat ze verkopen en kunnen een boete krijgen als de gezondheidsclaim op een product uit hun assortiment niet voldoet aan de Europese regelgeving.”

We hebben daarom namens drogisterijen de leveranciers benaderd en twee lijsten opgesteld. Eén lijst van leveranciers van voedings-supplementen die voldoen aan de indicatieve normenset. En een lijst van leveranciers die de verpakkingen van alle nieuwe voedings-supplementen vooraf voorleggen aan de Keuringsraad. De lijsten zijn eind januari gepubliceerd op www.drogistensite.nl.

Hanneke Bos, communicatieadviseur CBD: “We horen een gemêleerd geluid uit de markt over de status van compliance bij de leveranciers. Het voldoen aan de verordening is ook een ingewikkeld proces. De lijsten zijn overigens niet dwingend, ze werken op basis van vrijwilligheid. Voor de drogist en/of inkoper is het een openbaar en handig middel om te bepalen wie er afspraken met de Keuringsraad hebben. Zo hebben ook zij vooraf zekerheid in plaats van achteraf een boete. De lijsten zijn nog niet compleet, ze worden telkens bijgehouden en geactualiseerd op basis van nieuwe (vrijwillige) aanmeldingen van leveranciers.”

Verantwoorde zorg

CBD werkt met diverse projecten aan de erkenning van zelfzorg als een volwaardige schakel in de gezondheidszorg en de rol van drogist als zelfzorgadviseur. Bos: “Het draait allemaal om het verlenen van verantwoorde zorg en dat uitdragen als branche. Ook online; hoe lever je bij de verkoop van zelfzorg via webshops verantwoorde zorg? Bij fysieke verkoop moeten drogisterijen aan wettelijke eisen voldoen. CBD geeft hier handen en voeten aan met certificering. De Inspectie voor de Gezondheidszorg vindt dat ook webshops verantwoorde zorg moeten leveren en CBD ontwikkelt daar in samenspraak met IGZ een richtlijn voor. Deze richtlijn maakt duidelijk hoe bedrijven de wettelijke eis van verantwoorde zorg kunnen doorvertalen naar een online verkoopomgeving. Zodat er straks ook een gelijk speelveld met gelijke regels ontstaat voor fysieke winkels en webshops. Daar richten we ons komend jaar op, en ook op publiekscampagnes zoals ‘Zelfzorggeneesmiddelen en rijvaardigheid’ die in 2012 plaatsvond. CBD heeft deze campagne in samenwerking met het IVM (Instituut voor Verantwoord Medicijngebruik) en ROF in de Friese drogisterijen georganiseerd en het is positief ontvangen, zowel door de deelnemende drogisten als door consumenten die het een attente actie vonden. Een stimulans om vaker dit soort acties te gaan doen. De drogist kan hiermee immers bij uitstek laten zien welke deskundigheid er in huis is. We hebben onlangs ook een convenant gesloten met Lareb, de stichting voor de registratie van bijwerkingen van zelfzorggeneesmiddelen. Lareb heeft aangegeven dat het zinvol is de bijwerkingen van zelfzorggeneesmiddelen te monitoren. Samen met Lareb gaan we

nu een praktische werkwijze ontwikkelen waarmee de drogist de consument kan stimuleren om bijwerkingen te melden. Daarmee kan de drogist een belangrijke bijdrage leveren aan de bewaking van medicatieveiligheid. Ook een training voor assistent-drogisten en drogisten over bijwerkingen is onderdeel van het project. Binnenkort zal CBD hier meer informatie over geven.”

Hanneke Bos

Waken over blinde vlekken

Hummel: “CBD creëert met het Lareb-project de infrastructuur voor de drogist zodat ze meldingen over zelfzorg in kaart kunnen brengen. Of er veel resultaat uit zal komen, dat weten we niet maar het is wel van belang dat er iemand over waakt. Het CBG (College ter Beoordeling van Geneesmiddelen) vindt het positief dat we aandacht vragen voor dit gebied. Een drogist heeft zoveel meer contact met de consumenten dan een apotheek of huisarts. En omdat we in een laagdrempelige omgeving werken, vertelt de consument ook best veel over zijn gezondheid. Zelfzorg en eerstelijnszorg kun je niet als twee losse werelden zien, ze liggen eigenlijk in het verlengde van elkaar en hebben veel raakvlakken. Maar: omdat beide werelden tot nu toe nauwelijks samenwerken, ontstaan soms ook blinde vlekken waar niemand goed zicht op heeft. Denk aan interacties tussen zelfzorg en receptgeneesmiddelen of polyfarmacie (gebruik van meerdere geneesmiddelen naast elkaar) bij ouderen. Ouderen slikken veel medicijnen en zijn ook snel geneigd om daar zelf bij te dokteren, zonder de huisarts daarvan op de hoogte te stellen. Het is of er nu een schot tussen zelfzorg en de eerstelijns zorg zit en CBD wil dat graag weghalen door projecten te starten die leiden tot meer samenwerking en afstemming tussen huisartsen en drogisten.”

Gecontroleerde omgeving

Volgens Hummel heeft de drogist een duidelijke toegevoegde waarde bij de verkoop van UAD-geneesmiddelen: “De drogist biedt laaggeprijsde, toegankelijke artikelen in een gecontroleerde omgeving. Zelfzorg is veilig, mits het goed wordt gebruikt. Dat zie je aan verontrustende meldingen – ook van spoedeisende hulp - over de toename in het paracetamol-gebruik. Is daar de grootte van de verpakking verantwoordelijk voor of ligt het aan de kanalen waar het te verkrijgen is? CBG heeft onlangs besloten dat de

verpakking vanaf 50 stuks alleen bij de apotheek verkrijgbaar zijn. CBD respecteert dat, maar we vinden het te kort door de bocht om te denken dat het aan de verpakkingsgrootte zou liggen. Onderzoek van Nivel wijst op het mogelijk verband tussen het toegenomen en verkeerde gebruik van paracetamol en de AV-verkoop d.w.z. in winkels waar geen deskundigheid en toezicht aanwezig is. De drogisterij heeft altijd benadrukt dat zelfzorg bij goed gebruik veilig is, maar niet zonder meer.”

Risico waarschuwing

Als je als drogist deze adviestaken uit wilt dragen en de kwaliteit van de advisering op een professionele manier wilt waarborgen, is certificering een goed instrument. Hummel: “De certificeringsgraad in de drogisterijen is inmiddels ruim 75 procent. Dat is al een behoorlijk percentage maar dit mag wat ons betreft nog verder toenemen. Ook de Kassacheck (de standaard vraag of een klant nog informatie wil over het geneesmiddel) neemt aan belang toe en dat werd onder andere opgemerkt door de Consumentenbond. Zij constateerden begin 2012 dat steeds meer drogisten de kassacheck toepassen en waren hier erg positief over. “Drogist lijkt zorgplicht serieuzer te nemen dan apotheek”, meldde de Consumentengids. In sommige gevallen is een ongevraagde risicowaarschuwing nodig als een klant aangeeft geen behoefte te hebben aan advies. Bijvoorbeeld als twee geneesmiddelen niet samen gebruikt mogen worden. Of wanneer je met een geneesmiddel niet kunt autorijden. CBD is nu aan het onderzoeken welke risicowaarschuwingen een drogist zou moeten meegeven aan een klant en vooral ook hoe we dit praktisch gezien het beste kunnen integreren in de werkprocessen in de winkel. Het geven van ongevraagde risicowaarschuwingen onderstreept de expertise van de drogist en draagt bij aan de bewustwording van de consument, ze kopen immers geen snoepje.”

